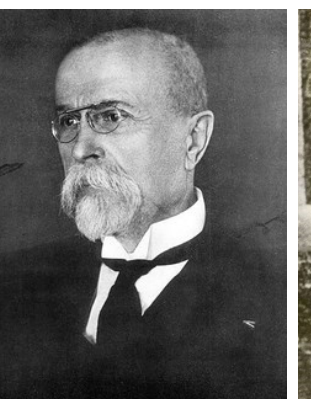
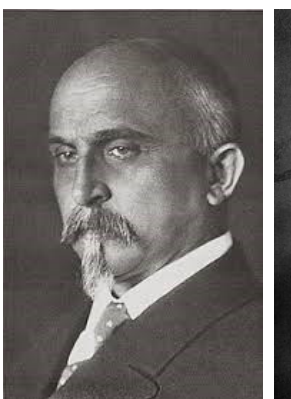
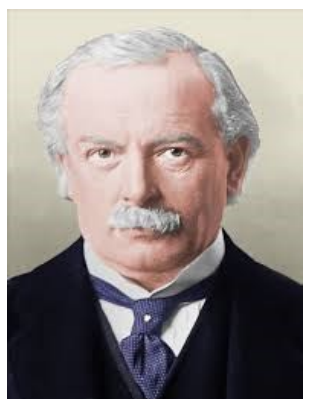

MO1: První světová válka a vznik Československa

- Situace před válkou, formování aliancí, příčiny války
- Hlavní mezníky války, vývoj na jednotlivých frontách, charakteristika bojů
- Důsledky války: oběti, dopady na společnost, Versailleský systém
- Válka a české země, státoprávní koncepce, odboj, vznik ČSR

1) OSOBNOSTI. Poznejte následující osobnosti a zařaďte je do kontextu dějin.

Edvard Beneš, Georges Clemenceau, František Josef I., David Lloyd George, Paul von Hindenburg, Jiří V., Karel I., Karel Kramář, Vladimír Iljič Lenin, Erich Ludendorff, Tomáš Garrigue Masaryk, Mikuláš II. Alexandrovič, Philippe Pétain, Gavri-
lo Princip, Alois Rašín, František Soukup, Milan Rastislav Štefánik, Vilém II. Pruský, Woodrow Wilson

2) TEXTY. přečtěte si následující texty a odpovězte na otázky.

TEXT 1: Tříkrálová deklarace (6. leden 1918)

Ve čtvrtém roce hrozné války světové, jež si vyžádala nesmírných obětí na životech a statcích národů, dějí se první pokusy o mír. My Čeští poslanci rady říšské, jež byla rozsudky nepřislušných vojenských soudů zbavena rady svých členů slovanských, a zároveň my čeští poslanci rozpuštěného a dosud neobnoveného sněmu království českého jakož i po celou dobu války nesvolávaného sněmu markrabství moravského a neobnoveného sněmu vévodství slezského, jako zvolení zástupcové národa Českého, zdůrazňující veškerá prohlášení českého poselstva na radě říšské, jsme povinni určitě a jasně za lid český a za porobenou a politicky umlčenou větev slovenskou v Uhrách vyznačiti svoje stanovisko k nové úpravě poměrů mezinárodních. (...)

My, poslancové národa českého, prohlašujeme, že mír, který by národu našemu nepřinesl spravedlnost a svobody, nemohl by pro něj býti mírem, nýbrž jen počátkem nového mohutného a důsledného zápasu za státní samostatnost, v němž by národ náš napjal veškeré své síly hmotné i mravní až do krajnosti a v tomto bezohledném boji neustal by až do šťastného konce.

- *Kdo toto prohlášení formuloval a v jakém kontextu?*
- *Co je hlavním sdělením deklarace?*

TEXT 2: Martinská deklarácia (30. 10. 1918)

Zastupitelia všetkých slovenských politických strán, shromaždení dňa 30. októbra 1918 v Turčianskom Sv. Martine a organizovaní v Národnú Radu slovenskej vetvy jednotného československého národa, trvajú na zásade samourčovacího práva národov prijatej celým svetom. Národná Rada vyhlasuje, že v meně česko-slovenského národa bývajúceho v hraniciach Uhorska, je jedine ona oprávnená hovoriť a konať.

Nie je na to oprávnená uhorská vláda, ktorá za celé desaťročia nepoznala vážnejšej úlohy, jako potlačovať všetko, čo je slovenské, nepostavila a nedovolila nášmu národu ani jedinej školy, nedovolila, aby sa slovenskí ľudia dostali do verejnej správy a úradov, náš ľud majetkove ničila a vykorisťovala svojou stredovekou feudálnou sústavou a politikou.

Národná Rada česko-slovenského národa v Uhorsku obydleného osvedčuje:

Slovenský národ je čiastka i rečové i kultúrno-historicky jednotného česko-slovenského národa. Na všetkých kultúrnych bojoch, ktoré viedol český národ a ktoré ho urobily známym na celom svete, mala účasť i slovenská veta.

- *Kdo toto prohlášení formuloval a v jakém kontextu?*
- *Co a jaké vládě autoři v textu vyčítají?*
- *Co je hlavním sdělením deklarace?*

TEXT 3: Pakt o Společnosti národů (28. 4. 1919)

Článek 10

Členové Společnosti se zavazují, že budou šetřit a hájit územní celistvost a nynější politickou nezávislost všech členů Společnosti proti každému vnějšímu útoku. Při útoku, hrozbě útokem neb nebezpečí útoku navrhne Rada prostředky, jak zabezpečit provedení tohoto závazku.

Článek 11

1. Prohlašuje se výslovně, že každá válka nebo hrozba válkou, ať se dotýká některého člena Společnosti přímo či nepřímo, dotýká se zájmů celé Společnosti, jejíž povinností je učinit vhodná opatření, aby mír mezi národy byl účinně uchráněn. V takovém případě generální sekretář svolá bez prodlení Radu na žádost kteréhokoli člena Společnosti.

2. Rovněž se prohlašuje, že každý člen Společnosti má právo přátelsky upozornit Shromáždění nebo Radu na jakoukoli okolnost, jež se dotýká mezinárodních vztahů a jež hrozí zkalit mezi národy mír nebo dobrou shodu, na níž mír závisí.

- *Jaké organizace se tento text týká?*
- *Co má být hlavním cílem této organizace, soudě podle textu?*

TEXT 4: Erich Ludendorff: Moje válečné vzpomínky

Od konce října 1918 události následovaly jedna druhou v rychlém sledu. Na západě se 4. 11. německá armáda pod nepřátelským tlakem v pořádku stáhla na linii u Antverp a Meusy. Dobře organizovaná alsasko-lotrinská fronta očekávala útok.

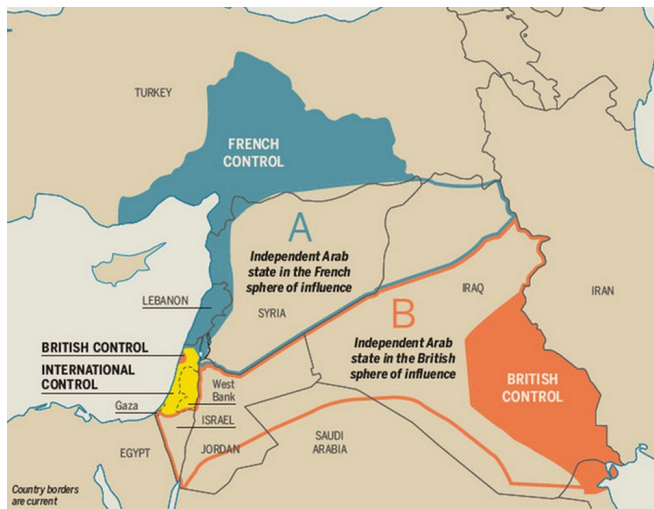
Rakousko-uherská armáda se v důsledku bojů v severní Itálii mezi 24. 10. a 4. 11. prakticky rozpadla. (...) Počátkem října vypukla pod vlivem hnutí nezávislých socialistů revoluce, nejprve v námořnictvu. Vláda Maxe Bádenského. Nového německého kancléře, neměla dost síly potlačit nepokoje v zárodku, přestože zpočátku měly pouze lokální charakter. (...) Muži, kteří znamenitě bojovali za svou vlast, ztratili nervy a opouštěli svou armádu a svou vlast, nemysleli na nic jiného než na sebe. Byli mezi nimi dokonce i důstojníci, kteří zapomněli na své stavovské povinnosti a na své historické poslání.“

- *Co bylo podle německého generála Ludendorffa příčinou německé kapitulace? Byla podle něj kapitulace nevyhnutelná?*

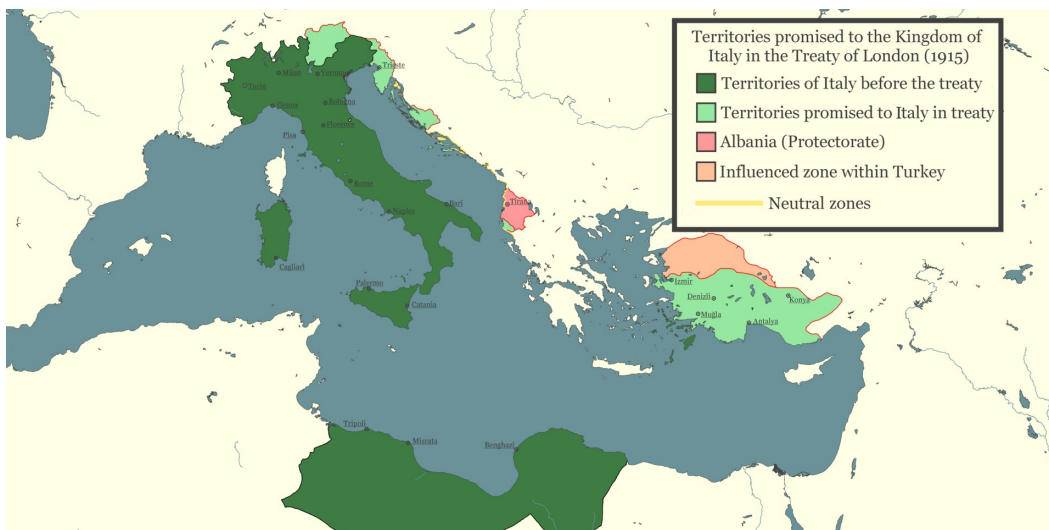
3) MAPY. Prostudujte mapy a odpovězte na otázky.

- *Jaké etnické skupiny se ocitly v poválečném Československu?*
- *Jaké z nich do něho vstoupily spíše dobrovolně, a naopak pro jaké se stalo “vězením národů”? Proč?*
- *Jaké všechny státy vznikly v důsledku první světové války?*

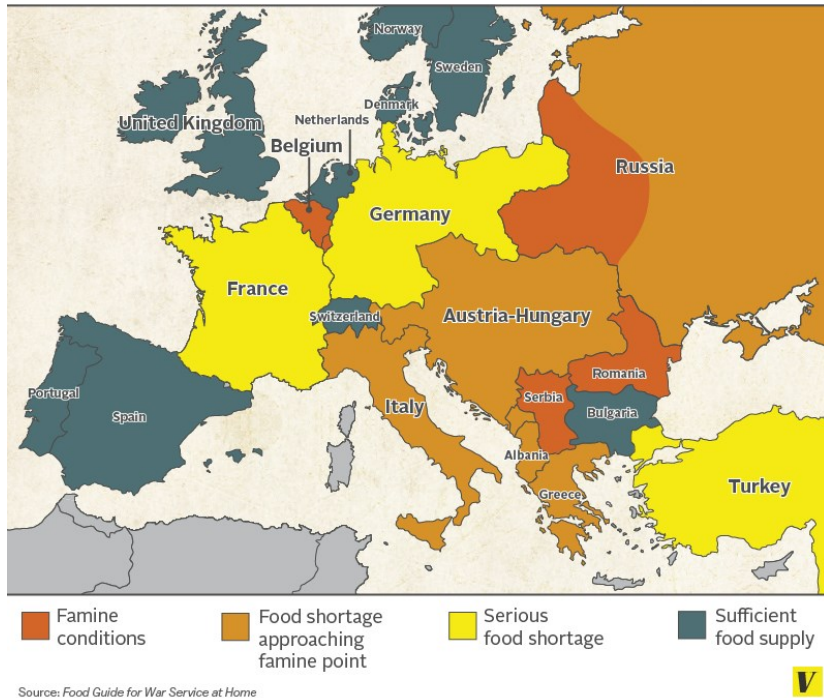

- *Jaké události popisují tyto mapy? Zasad'te do kontextu, interpretujte.*

- *Jaká území byla přislíbená Itálii, když vstoupí do války na straně Dohody? Jaká z těchto území Itálie skutečně získala? Byla Itálie s výsledky 1. světové války spokojena?*

FOOD SHORTAGES IN EUROPE, 1918

- *Co bylo zásadním faktorem pro vývoj války a konečnou porážku centrálních mocností?*

4) UDÁLOSTI. Popište, zasad'te do kontextu, interpretujte.

5) POJMY

14 bodů prezidenta Wilsona, Alsasko-Lotrinsko, arabské povstání, arménská genocida, austroslavismus, balkánské války, bolševická revoluce, brestlitevský mír, centrální mocnosti, Černá ruka, Československá národní rada, Československé legie, historické x přirozené právo, imperialismus, Maffie, Martinská deklarace, militarismus, Mitteleuropa, nacionalismus, opotřebovací válka, pacifismus, panslavismus, ponorková válka, právo národa na sebeurčení, revizionismus, Schlieffenův plán, Společnost národů, Sykesova-Picotova dohoda, totální válka, Trojdohoda, Trojspolek, Tříkrálová deklarace, Washingtonská deklarace, zákopová válka